

Ελληνικοί υπότιτλοι ταινιών - Χαμένοι στην μετάφραση και την σύνταξη

Ουκ ολίγες φορές, εκεί που κάθομαι και βλέπω μια υποσχόμενη ταινία που έχω κατεβάσει στον υπολογιστή μου, αρχίζω κάποια στιγμή και «ξενερώνω άσχημα».

Τις μισές φορές, γιατί η ταινία δεν απέδωσε τα προσδοκόμενα και είναι από τις γνωστές αμερικάνικες ταινίες που τις πουλάνε με το κιλό (κάτι σαν τα ελληνικά «βιντεοτούβλα» της δεκαετίας του 80).

Τις άλλες μισές, όχι γιατί η ταινία είναι ένα «τούβλο» (απεναντίας μάλιστα), αλλά γιατί τα «τούβλα» έχουν την μορφή γραμμάτων. Αναφέρομαι στους ελληνικούς υπότιτλους που συνοδεύουν την ταινία. Κι αυτό θα πρέπει να πω ότι με «χαλάει» περισσότερο από την πρώτη περίπτωση. Και ξέρετε γιατί; Γιατί δεν αντέχω να βλέπω «ορنيθοσκαλίσματα» στην οθόνη. Εκεί λοιπόν, που έχω προετοιμαστεί ψυχολογικά ότι για 1-2 ώρες θα ψυχαγωγηθώ, ξαφνικά συνειδητοποιώ, ότι θα πρέπει να διακόψω την προβολή, να σηκωθώ και να πάω στον υπολογιστή μου για να αρχίσω να διορθώνω τα «τσιμεντόλιθα» του μεταφραστή.

Θα πρέπει να πω εδώ ότι εκτιμώ και σέβομαι τον χρόνο που ξοδεύουν και τον κόπο που κάνουν (αφιλοκερδώς) όσοι ασχολούνται με την μετάφραση, αλλά βρε παιδιά ενώ οι περισσότερες μεταφράσεις που κάνετε είναι αξιοπρεπέστατες ως προς την νοηματική απόδοση των διαλόγων, στο σχολείο δεν σας έμαθαν ότι:

Το ρημάδι το ελληνικό ερωτηματικό είναι αυτό->; κι όχι αυτό;->?

Δεν σας έχουν μάθει πως και που μπαίνουν τα σημεία στίξης;

Δεν έχετε μάθει βασικούς κανόνες σύνταξης;

Ας μην μιλήσουμε ορθογραφία. Αλλά εντάξει, είτε έχουμε γνώσεις ορθογραφίας, είτε όχι, άνθρωποι είμαστε και το λάθος σε ένα μεγάλο κείμενο, είναι μάλλον αναπόφευκτο. Αφού όμως κάθεστε που κάθεστε για κάμποσες ώρες στον υπολογιστή σας κάνοντας την μετάφραση, είναι τόσο δύσκολο αφού τελειώσετε, να ελέγξετε ορθογραφικά το κείμενο με έναν κειμενογράφο (όπως το Word); Δεν είναι υπόθεση μεγαλύτερη των 5'.

Το ωραίο είναι μάλιστα, που υπάρχουν και οργανωμένες ομάδες μεταφραστών (και μπράβο τους) και ένας απ' αυτούς είναι και υπεύθυνος για την γραμματική και ορθογραφική διόρθωση (και που να μην ήταν δηλαδή!) του τελικού κειμένου των

υπότιτλων.

Με λίγα λόγια, το κάνετε που το κάνετε, κάντε το τουλάχιστον σωστά και πολλοί θα σας ευχαριστούν.

Κάτι άλλο που βρίσκω ενοχλητικό, είναι η εντελώς αυθαίρετη απόδοση διαλόγων, χρησιμοποιώντας (νεο)ελληνική αργκό εκεί που δεν έχει καμία θέση. Μπορεί άραγε, να διανοηθεί κάποιος τον Λεωνίδα (έστω κι αυτόν του γνωστού κόμικ) να προσφωνεί, έστω και στην νεοελληνική, τον φίλο του «παλιόφιλε», ή «φιλαράκο»; Προφανώς κάποιοι μεταφραστές μπορούν.

Ευτυχώς, λιγότερο συχνές είναι οι περιπτώσεις, όπου η μετάφραση είναι άλλα αντ' άλλων. Ίσως να σας είναι γνωστό το «Let's make a toast» (Ας κάνουμε μια πρόποση), όπου κάποιος «άριστος» γνώστης της αγγλικής το απέδωσε σαν «Ας κάνουμε ένα...σάντουιτς»!

Το πιο θλιβερό είναι, ότι τα παραπάνω «ατοπήματα» τα διαπράττουν και οι επαγγελματίες μεταφραστές, οι οποίοι πληρώνονται γι' αυτό.

Ίσως οι συγκεκριμένοι μεταφραστές να μην άξιζαν αναφοράς, αν η τηλεόραση σήμερα δεν ήταν κι αυτή ένα μέσο «εκπαίδευσης» κι εκμάθησης της γλώσσας, ιδίως για τα μικρά παιδιά. Φανταστείτε λοιπόν, όταν ένα παιδί «αποτυπώνει» στο μυαλό του και «βομβαρδίζεται» καθημερινά με τις «ελληνικούρες» και τα «τούβλα» που βλέπει (αλλά και ακούει, αλλά αυτό ίσως είναι άλλο θέμα) στην οθόνη του καθημερινά, τι γραπτό λόγο θα διαμορφώσει όταν θα μεγαλώσει.